

Wychodził we wtorek, swiatek i sobota. Co sobota dolazony jest arkusz Rozmaitości, plama ku politykowi i zabawie. Prenumerata Gazety z Dodatkiem Rozmaitosciemi na kwartal, dla odbiorcy jacych w samym Lwowie 4 gr. 48 kr., na pocztamtce lwowskim 5 gr. 12 kr., na wszelkich innych pocztamtach 6 gr. 36 kr., mon. konw. Prenumerata półroczna wynosi 10 gr. 72 kr. tylko na kwartala.

G A Z E T A L W O W S K A.

Dodatek do Gazety Lwowskiej obejmuje doniesienia urzędowe i prywatne. Za umieszczenie w Dodatku piacię się od wiersza w pół kolonce (drukem garmont) za pierwszy raz 2 kr., a za każdy następujący raz tylko po 1 gr. 48 kr. mon. konw. Za większe listy piacię się wedle tego, ile na swycanajny druk obrachowane mlejasa są. Redakcja Gazety Lwowskiej przyjmuje tylko frankowane listy.

Wtorek

N^{ro} 103.

2. września 1845.

Przegląd artykułów.

Wiadomości krajowe: Ze Lwowa: Powrót Jego K. Mości Arcyksięcia jeneralnego Gubernatora. — Układ handlowy z rządem wolnego miasta Krakowa. — Dary dla włościan galicyjskich przez powódź zniszczonych.

Wiadomości zagraniczne: Ameryka: Posuchy i obawa o urodzaje.

Hiszpanija: Pobyt Królowej w San Sebastian i wyjazd do Mondragon. — Nieukontentowanie z Narvaeza. — Stosunki ze stolicą apostolską.

Anglija: Agitacyja oranżystów w Irlandyi. — Głos dziennika Times o wcieleniu państwa Texas do Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej.

Francyja: Książę i księżna Nemours w Bagnon. — Straszny orkan w Paryżu i niedaleko Rouen. — Szczupłe urodzaje.

Belgija: Ciągłe słoty i choroba ziemniaków. Szwajcaryja: Zamknięcie Sejmu federalcyjnego.

Rossyja: Hrabia Woroncowa na godność księżęcą wyniesiony.

Turcyja: Zmiana najwyższych urzędników Państwa.

Nowiny.

Wiadomości handlowe i przemysłowe: Ze Stryja. — Z Ołomuńca. — Z Londynu (choroba ziemniaków). — Otworzenie kolei rządowej z Ołomuńca do Pragi.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Ze Lwowa. —

Jego królewiczowska Mość najdosojniejszy Arcyksiążę Austryjaki Ferdynand d'Este, eywilny i wojskowy jeneralny Gubernator Galicyi, powrócił do tutejszej stolicy w najpozdniejszym zdrowiu, dnia 29. sierpnia r. b. o godzinie 40 $\frac{1}{2}$ z wieczora.

C. K. Rząd austryjaki zawarł z Rządem Wolnego Miasta Krakowa, celem ułatwienia stosunków handlowych, układ handlowy na wzajemnych koncesyjach oparty. Układ ten (umieszczony w całej obszérności w obudwu językach w „Dzienniku urzędowym“ dzisiejszej Gazety Lwowskiej) wejdzie w wykonanie z dniem 1. września roku 1845, i obowiazywać będzie przez lat ośm, to jest aż do dnia ostatniego sierpnia r. 1853.

Czternasty spis darów

dla dotkniętych znowu powodzią mieszkańców galicyjskich.

U c. k. urzędu obwodowego zloczowskiego, złożyli:

	zr. kr.
N. N. z Białogłów	25 —
Kielanowska, właścicielka Zelechowa wielkiego	20 —
Magistrat buski, ze składki	21 14 $\frac{1}{2}$
Łodyński, właściciel Nahorzec małych	15 —
Zagórski, „ Czechów	15 —
Obertyski, „ Stronibab	15 —
Grabowska Krystyna 1 duk. i	1 —
Z Brodów nadesłano ze składki, do której się przyczynili:	
Hausner i Violland	200 —
Wolf Franciszek Antoni	100 —
Sala S.	20 —
Rittner	20 —
Rieger Józef	10 —
Ulrichstahl, c. k. nadkomisarz Dyrekcyi policyi	10 —
Hauswald J.	5 —
Stein J. M.	5 —
Schnell F.	15 —
Krause E. ces. ros. konsul 3 dukaty	—
Rieger F.	3 —
Dinzl	4 —
Pappajohann G.	3 —
Liskowacki, aptekarz	3 —
N. N.	3 —
Wielechowski, justycyjarjusz	2 —

	zr. kr.		zr. kr.
Ruhn Wacław	2 —	Dochód z przedstawienia, danego w Wie-	
Pach, traktujernik	2 —	liczce przez miłośników sztuki dram.	176 32
Skopa Joanna	2 —	Magistrat podgórski, ze składki . . .	84 25
Palz Jan	2 —	Magistrat wielicki, dochód z przedstawi-	
Nanowski A.	5 —	nia, danego przez miłośn. sztuki dram.	64 30
Wojakowski, burmistrz	5 —	Magistrat bocheński, ze składki . . .	48 —
Dehert, aptekarz	2 —	Mikocki Leon, właściciel Nizzkowic i	
Zieliński, syndyk	2 —	Buczyny	100 —
Van Roy Edward, asesor magistratualny		Państwo Radłów, ze składki	45 40
1 dukat		Gminy państwa Radłowa	43 26
Skrowaczewski	1 —	Sobolewski, właściciel Nieprzesnej . .	10 —
Kucera	1 —	Dochód z koncertu, danego w Czerniow-	
Harasymowicz	2 —	cach przez miłośników muzyki . . .	29 8
Gajewski, sekretarz	1 —	Wesołowski, właściciel Repanowa . . .	5 —
Krajewski, kontrolor	2 —	Gąsiorowski, „ Zbydniowa	4 —
Gąsiorowski, kasyjer	— 30	Romar, „ Woli niszkwosk.	10 —
Ocharski, pisarz kasowy	— 30	Mroczbowski, „ Gdowa	5 —
Mikulewicz, kancelista	— 30	Krukowski, „ Kaweci	3 —
Szczepański „	— 30	Niemyski, „ Stróżów	5 —
Witkowski, akcesista	— 40	Proboszcz ze Stróżów	5 —
Piątkowski, kancelista	— 30	Baron Zock, c. k. pułkownik z pułku pic-	
Kias, akcesista	— 40	choty hr. Nugent	15 —
Kovats	1 —	Wdółka, proboszcz z Łazów, ze składki	8 —
Stein A.	1 —	Państwo Wielka Wieś	10 —
N. N.	1 40	„ Stryżów	— 26 ¹ / ₂
Grosse, dyrektor szkoły realnej	1 30	Proboszcz olszyński	1 20
Luzzano	1 30	Ze składki z Pawlikowic, Roźmic, Wi-	
Nazimecki	— 40	jatowic, Krakusowic, Liplasa, Cicha-	
N. N.	1 —	wój, Brzezia i Grodkowic	30 12
N. N.	— 40	Czechowski, mandataryjusz, ze składki	3 20
Chowanetz	1 30	Machaczek, proboszcz brzeski ze składki	15 —
Voigt	1 —	Kameraryja miejska dobrzycka „ . . .	8 43
Plutzer	1 —	Proboszcz dziekanowicki „	20 —
Krauss Jan	1 —	Dominijum Ulszew „	35 42
Villemard Teofila	1 30	„ Brzesko „	32 10
Błocka	1 —	„ Krzczów „	12 30
Witkowski	— 30	Lulla, mandataryjusz	5 —
Ch. Maciej	1 —	Marhefa, „	2 —
Kraiński	2 —	Wessely, proboszcz radłowski	10 —
Lauzet Karol Aloizy	1 10	Państwo Racichowice ze składki . . .	6 —
Lachowski A.	— 40	Parafija porąbska „	3 —
Lumbe	1 —	Fink, właściciel Komornik ze składki	21 —
Stahl Karol	— 30	Roguliński ze składki	36 —
Lang Benedykt . . . . . 4 zł. pol.	— —	Samborski z Uszury	5 —
Dubikowski . . . . . 4 „	— —	Niedzielski Antoni, z Zabawy	5 —
Heinrich Antoni	— 40	Mosler, proboszcz wielicki	15 —
Polter C.	— 40	Białobrzezki, proboszcz wojnicki . . .	2 —
Showroński	— 40	Do składki, zbieraną przez Goczał-	
Zassmann	— 40	rowskiego, przyczynili się:	
Mniejszychmi datkami z Brodów, razem		Stobnicki, właściciel Limanowa	3 —
4 zł. pol. i	6 33	Państwo Świątniki	1 —
U c. k. urzędu obwodowego		Jastrzębski Józef	4 30
bocheńskiego:		Hrabia Stadnicki Felicyjan	2 —
Dochód z przedstawienia, danego w Be-		„ Lanchoroński Stanisław	2 —
chni przez miłośników sztuki dram.	333 50	Nemyski, właściciel Stróżów	2 —

	zr.	kr.		zr.	kr.
Sęprawski, proboszcz Wietrzychowicki	—	20	Foltyński, z Liplasa	1	—
Urzędnicy dominikałni radłowezy . . .	2	—	Struszkiewicz, z Krakuszwic	1	—
„ „ „ szczurowscy	1	—	Rociński, z Jawczego	1	—
Rohrer, wikary szczurowski	1	—	Hrabia Dębicki, z Pierzchowiec	1	—
Państwo Rylów	—	24	Dobrzyński, z Łapanowa	1	—
„ Zabarów	1	—	Damiecki, z Kobyłca	1	—
„ Przyborów	—	20	Zarębina, z Kobyłca	—	40
Czerwinski, proboszcz z Uścia solnego	—	30	Dybczak, proboszcz Łapanowski	1	—
Goliński, „ z Borzęcina	1	—	Schlosser, mandataryjusz	2	—
Bodziejski, murgrabia „	1	—	Żuk, z Brzezowa	1	—
Romer, właściciel Krakuszwic	2	—	Dydyński, z Boczowa	2	—
Starowiejski, właściciel Piasków	2	—	Kepiński, z Gruszowa	1	—
Wiszniewski, dzierżawca Bierzanowa	1	—	Przyborowski, z Zegartowic	1	20
Książę Sanguszkó, z Tarnowa	10	—	Fink, c. k. komornik	1	—
Książę Sanguszkowa	10	—	U c. k. urzędu obwodowego czortkowskiego:		
Państwo Wietrzychowice, ze składki	33	47	Hrabia Lewicki Kłajetan, c. k. podkomo-		
„ Dobrocierz „	4	37	rzy, właściciel Chorostkowa	100	—
„ Lipnica „	4	24	Zwierzchność i poddani państwa Biało-		
„ Laskowa „	5	—	bóznicy	40	—
„ Krzeczów „	13	13 ² / ₅			
Matlachowski, proboszcz z Cerekwi	5	—	WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.		
Machczek, „ z Brzeska	5	—	Ameryka.		
Browarny, wikary ze składki	6	—			
Gmina Borek	5	24 ¹ / ₄			
„ Baczków	2	51			
„ Dąbrówka	1	32			
„ Gawłów nowy	3	8			
„ Gawłów stary	—	37 ³ / ₄			
„ Majkowice	1	36			
„ Ostrów	1	10			
„ Zatoka	1	22			
„ Sułów	1	4			
Gminy państwa Zakłuczyna	30	44			
Gmina Wokowice	3	—			
„ Kobylec i Zawada	1	20			
„ Dipnica	2	45			
„ Zaborów, Pojawic i Kwików	12	—			
„ Niewiarów	2	26			
„ Ozieczany	3	7			
„ Iwków	7	53			
„ Gosprzydów	1	—			
„ Tymów	2	20			
„ Gnojnik	1	40			
„ Szarów	—	48			
„ Ciecława	2	—			
„ Janowice	2	16 ³ / ₅			
„ Krzyszchowice	1	53 ⁴ / ₅			
„ Ochojno	2	53 ⁴ / ₅			
„ Olszowice	—	33 ⁴ / ₅			
„ Podstolice	1	1			
„ Rzeszutary	2	43 ³ / ₅			
„ Sygnezów	—	53 ³ / ₅			
Gmina Wróhlowice Włodek	3	5			
Krzemiński z Uścia solnego	1	—			
Dydyński, z Bilzyc	1	—			

Podczas gdy w Europie przez drugą połowę miesiąca lipca i przez cały miesiąc sierpień prawie codziennie przepadały deszcze, skarżąc się w Stanach Zjednoczonych na nieustającą i daleko rozszerzoną posuchę, i dlatego obawiając się o zbiór zboża i ziemniaków, jednakże nie tracąc jeszcze zupełnej nadziei, że wkrótce deszcze nastaną.

W Nowym Jorku umarło w tygodniu od 14. do 21. lipca 474 osób, a zatem o 250 w przecięciu więcej niżli zwykle w tygodniu. Za przyczynę tej niezwykłej śmiertelności podają zbyteczne upały. Termometr pokazywał więcej stopni niż od lat trzydziestu, nieraz bowiem było w cieniu 104 stopni Fahrenhajta czyli 32 stopni Reaumura.

Hiszpanija.

Bajoński dziennik *Phare* podaje wiadomość o pobycie Królowej w San Sebastian. Wyprawiono już na ich cześć walkę byków. Szczególniejszą przyjemność sprawia młodą Królową i infantce wolna po wsi przechadzka, na której pozwala sobie towarzyszyć tylko osobom zrodzonym w tej prowincyi, a mianowicie hrab. Villafranca, jeneralnemu deputowanemu także prowincyi. Na podwórzu jednego z tamtejszych kmieci napity się Królowa i infantka z wielkim smakiem jabłeczniuku; poczem wesoło biegały po polach. Najszczególniej ucieszyła się Królowa przesłanym przez korpus

oficerów pułku Mallorka podarunkiem, to jest kosztowną bonbonierką z wizerunkiem księżnej Nemours. Na przyjęcie francuzkich Gości w Pampelonie czynią jak największe przygotowania. Już przybyło wielu hiszpańskich grandów do Bordeaux, którzy przy francuzkim księciu będą składać święte honorową.

Królowa Izabela i dostojna jej matka opuściły dnia 14. sierpnia o godzinie szóstej z-rana St. Sebastian i tegoż samego wieczora stanęły w Mondragon. Podczas swego tamże pobytu zamierzały brać kąpiele z Santa Agueda.

Prawie wszystkie madryckie dzienniki z dnia 15. sierpnia oświadczają się z nadzwyczajną zapalczewością przeciw ministeryjum Narvaeza. *Tiempo i Globe* mówią, że powinnością jest ministrów uchylić się od stępu rządu albo też niezwłocznie zwołać kortezy, które aż dnia 10. października zebrać się mają.

Z Madrytu dnia 19. sierpnia. Z Rzymu donoszą, że stolica apostolska dopóty nie chce zawrzeć z Hiszpaniją układów, dopokąd dla świeckiego duchowieństwa nie będą zabezpieczone dostateczne kościelne dobra i dopokąd sprzedaż wszelkich od roku 1845 sprzedanych kościelnych dóbr za nieważną uznana nie będzie. Dla zadosyć uczynienia temu żądaniu, zwrócono już świeckiemu duchowieństwu wszystkie do niego należące a jeszcze niesprzedane dobra, tudzież te, które dla niedopełnionych warunków ze strony osób, które je nabyły, znowu rząd poodbierał.

Wielka Brytania i Irlandyja.

Z Londynu dnia 22. sierpnia. Partya oranżystów zagraża rządowi w Irlandyi równie wielkim kłopotem, jak tamtejsza agitacyja repealistów. Złożenie z urzędu sędziego pokoju, p. Watson, który się znajdował na zgromadzeniu oranżystów, wywołało drugie zgromadzenie téjże partyi, pod przewodnią margrabiego Devonshire w Lisburn, dnia 20. b. m., na którym jak słycać 20,000 osób było obecnych i na którym miano najdobitniejsze mowy przeciw Sir Robertowi Peel i jego pojednawczym rozporządzeniom. Głosowano na kilka rezolucyj i na adres do Królowej dla nadania wagi temu powszechnie panującemu uczuciu, że protestancki kościół w Irlandyi w największym niebezpieczeństwie zostaje. Czekają teraz z wielkiem napięciem, jak też rząd postępować będzie ze swoimi urzędnikami, którzy się na tych zgromadzeniach znajdować będą.

Gazeta *Times* mówi o polityce Anglii i Francyi względem przyłączenia państwa Texas do

Stanów Zjednoczonych, równie jak i o samém tém wcieleniu, co następuje: »Aczkolwiek układy angielskich i francuzkich posłów w Meksyku, któremi miała być ustalona niepodległość państwa Texas, przez jednomyślne oświadczenie texańskiego kongresu udaremniiono, i aczkolwiek Meksyk dopóty nie dawał się nakłonić do uznania politycznego bytu dawniejszej swój prowincyi, aż dopokąd ten byt tak dalece zagrożonym nie był, iż w łonie angielsko-amerykańskiej unii miał już zniknąć na zawsze, jednakże nie mamy żadnego powodu ubolewać nad zachowywanem w téj okoliczności przez Angliję i Francję postępowaniem. Pośrednictwo tych mocarstw między urroszczeniem Stanów Zjednoczonych a słabością Meksyku musiało się stać bezskutecznem, skoro postanowienie państwa Texas za ostateczne ogłoszono. Ale to pośrednictwo było jedynie godnym i konsekwencyjnym środkiem, którego europejskie mocarstwa użyć mogły. Ten fakt, że je spólnie ofiarowały, był dostatecznym dowodem, że ani Francyja ani Anglija nie miały w téj części Ameryki północnej żadnego prywatnego zamiaru. Amerykanie północni, którzy zawsze jeszcze zostają w tém niedorzecznem mniemaniu, że którebądź z europejskich mocarstw, a najszczególniej Anglija chciałaby się w Texas usadowić i na południową granicę Stanów Zjednoczonych lądem uderzyć, wyobrażają sobie, że w tém wcieleniu znajdą najlepsze zabezpieczenie się od takiego napadu; ale ten domysł jest tak niedorzeczny, jak bezzasadną jest powyższa obawa. Nie takie z uprzedzenia pochwycone względy skłoniły europejskich dyplomatyków do tego postępowania, lecz powody ich były wyższego rodzaju. Przypatrując się bez wszelkiej namiętności całemu tokowi rzeczy, musi świat to wcielenie państwa Texas uważać za jeden z najnieodpowiedzialniejszych czynów, jakich się kiedy który naród dopuścił. W terażniejszym stanie publicznej opinii w Europie, byłoby takowe targnięcie się na prowincyję słabego państwa w Europie zupełnie niepodobnem do wykonania. Lecz pomijając polityczne wypadki, należało europejskim rządóm przez swoje pośrednictwo okazać, że ustawy publicznej sprawiedliwości i po tamtéj stronie morza bezwzględnie naruszonemi być nie mogą. Co się dotyczy wykonania istotnego wcielenia, nie mają Stany Zjednoczone obawiać się innego przeciwnika, jak tylko słabego rządu niezgodnej rzeczypospolitej w Meksyku; co zaś do usprawiedliwienia tego postępku demokratycznej dyplomacyi, tedy Północna Ameryka jest w téj

mierze tylko jedna i cały ucywilizowany świat ją potępia. Nie dla samego państwa Texas, lecz dla zasad, które rząd Ameryki Północnej haniebnie nadwzględził, protestuje Europa z oburzeniem, a najlepsi i najroztropniejsi obywatele Stanów Zjednocz. zgadzają się z nią w tej mierze. Sam fakt wcielenia państwa Texas uważamy za mało znaczący; ale sposób myślenia, jaki się z tą okazuje ze strony Stanów Zjednoczonych, i skutki, które po niem w krótkim czasie nastąpią, są przedmiotami największej wagi na przyszłość. Odtąd namiętność obudzona najszczególniej na korzyść jakowej bezzasadnej partji musi być na wszelkie ryzyko zaspokojona. Na tym demagogicznym duchu nie zbywa także i w innych wolnych narodach; w Anglii liczy ten duch jednego, we Francji wielu reprezentantów; ale sąto mężowie, którzy straciwszy u księcia zaufanie w opozycję się rzucili, podczas gdy rząd zachowuje statecznie przeciwne postępowanie. W Stanach Zjednoczonych zaś jest teraz zupełną przewagą niepokojnej, bezsumiennej partji demokratycznej. Nadaremnie usiłowałibyśmy utaić lub pomijać ten fakt, że nasze posiadłości w Ameryce i stosunki naszego kraju ciągle są przez tę pogardliwą partję na niebezpieczeństwo narażone. Obawa przed angielskim orężem jest jedyną ochroną naszych północno-amerykańskich posiadłości przeciw inwazyi. Posiadanie takiego portu jak Halifax, żegluga na rzecę Śgo. Wawrzyńca i panowanie nad krajowemi jeziorami są dla ambitnego narodu przedmiotami daleko większej wagi, niż nabycie puszczy tewańskich i Oregonu. Prawda, że przewodzący partji demokratycznej nie są jeszcze na ten raz do walki z Angliją przygotowani; ale to jest niezawodna, iżby na Kanadę uderzyli, gdyby do obrony jej nie było tak mocnego ramienia.

Francja.

Z Paryża d. 22. sierpnia. Książę i księżna Joinville przybyli onegdaj do tuileryjów, a książe i księżna Salerny do zamku Eu. Słychać, iż z zamku Eu nadeszła wiadomość o lekkim, przez napływ krwi spowodowanym zastąpieniu Króla, które wszakże jest bardzo nieznaczne, gdyż lekarze oświadczyli, że puszczenie krwi jeszcze nie jest potrzebne. Telegraficzna depesza donosi, że książę i księżna Nemours odbyli onegdaj wieczór o godzinie piątej wśród najwyższych oznak radości swój wjazd do Bajony.

Dnia 19. sierpnia o godzinie pierwszej z południa lunął w Paryżu wielki dżesz i zaczęły trząskać pioruny, potem zerwał się okropny wi-

cher, który się do godziny trzeciej w straszny orkan zamienił i niezliczoną szkodę zrzucił; gdyż nietylko pozrywał dachy, porozwalał kominy, powyrywał w ogrodach z korzeniem drzewa, ale nawet w pobliżu stolicy powydzierał z ziemi i poroznosił zboże tak dalece, że już prawie nie ma co zbierać z pola. Taż sama tuca razem z trąbą wodną rozwalila w dolinie Monville niedaleko Rouen w przeciągu dwóch minut kilka fabryk; 40 zabitych a około 100 pokaleczonych robotników wydobyto z rumowiska; mówią, że szkoda ta 600,000 franków wynosi.

Nieustająca niepogoda, ciągły dżesz z wiatrem przy chłodnej temperaturze zagraża coraz bardziej nietylko jakowejś części zboża, którego jeszcze nie zebrano z pola, ale nawet winnej macicy, gdyż jagoda co do uformowania bardzo się tego roku opóźniła. Owoż z wielu prowincyj nadchodzą bardzo niepomyślne wiadomości o zbiorach zboża, a jeżeli wkrótce nie nastanie pogoda, tedy smutne skutki z tego wyniknąć mogą. Ceny chleba poszły tutaj już w górę.

Belgja.

Z Bruxeli dnia 22. sierpnia. Nieustające ulewy wzniesają wielką obawę; największy wpływ wywierają one na pszenicę, a zatem na cenę chleba. Cena pszenicy poszła onegdaj w Bruxeli w górę na 24 franków za hektoliter. *Moniteur* donosi: Choroba ziemniaków od czasu swego pojawienia się zwróciła na siebie wielką uwagę rządu. Wezwał on do rady komisję agronomiczną, uczonych a najszczególniej tych, których główną nauką jest gospodarstwo wiejskie, dla poznania prawdziwej przyczyny tej krajowej plągi i środków zapobieżenia jej.

Szwajcaryja.

Z kantonu Zurych. Dnia 22. sierpnia zamknął prezydent dr. Fuhrer Sejm federalny następującą mową:

»Czynności tegorocznego zwyczajnego Sejmu są ukończone. W załatwianiu i zawiadywaniu zwyczajnemi sprawami Federacyi wypełnił on to, co na niego było włożone i co podług jego stanowiska możliwem było. Prawda, że niejedno pozostaje jeszcze na przyszłość do załatwienia i ulepszenia; gdyż w federacyi tak wielu udziałnych państw, prawie nie sposób jest przywieść szybko do skutku to wszystko, czego tu i ówdzie sobie życzą i żądają. W dwojnasób trudno to skutecznie w takich stosunkach, które wchodzi głęboko w umysłowe życie i dążenie pojedynczych Stanów, i w stosunkach, których skład zgadzający się z rozumem, walka stronictw

i namiętności zaburzyły. Dla tego niejedna kwestyja pozostaje jeszcze do rozwiązania i nie przestaje niepokoić umysłów. Nieszczęsne skutki takowego usposobienia mogą być znacznie odwrócone lub złagodzone, gdy będziemy pracowali nad uchyleniem zbytecznego niedowierzania, w usiłowanie pojedynczych Stanów, gdy przestaniemy nieprawdziwemi lub przekreconemi faktami równie jak i namiętnym wyrokowaniem pomnażać zarzewie i wzmacniać rozjątrzenie, i przeciwnie gdy szczerze będziemy się starać dla każdego prawnego stanu zjednać poważanie i gdy w powaśnionych umysłach skłonność do pojednania obudzimy. Oby nie nadeszła potrzeba narzucić Stanom federacyjnym przemocą tego sposobu myślenia, oby wszyscy przyjaciele ojczyzny, oby najszczególniej przełożone władze wszystkich Stanów, poznając ważne znamiona czasu, do tego zamiaru silnie się przyłożyły. Tylko w ten sposób może powrócić przyjazny widok zgodliwszego a tém samém silniejszego towarzystwa federacyi! Mości Panowie! Pozostaje mi jeszcze wynurzyć Wpanom najpowinniejszą podziękę za tę powolność i życzliwość, z jakąście do moich czynności się przychylali i takowe ułatwiali. Wywiązując się z tej powinności, ogłaszam tegoroczny, zwyczajny Sejm za rozwiązany.“

Rossyja.

Następującym cesarskim reskryptem z dnia 18goeszł. mies. został generał Woroncowa książęciem mianowany: »Książę Michale Semenowicz! Gdym Wpanu poruczał naczelną zarząd Kaukazu i dowództwo nad oddzielnymi kaukazkiemi korpusami, byłem przekonany, że w tém ważném powołaniu okażesz takiż sam gorliwy zapał dla dobra ojczyzny, jakimeś się w długoletniej i zaszczytnej Swój służbie ciągle odznaczał. Wkroczywszy w głąb gór dagestańskich, które dotychczas miano za nieprzystępne, usprawiedliwiłeś zupełnie Moje oczekiwanie. Objąłeś osobiście dowództwo nad głównym oddziałem i własnym przykładem niezachwianej wytrwałości i poświęcenia poprzedałeś wojsko na drodze do niezgasłych czynów. Odważnym krokiem postępowały waleczne nasze zastępy przez strome góry i poraziły Górali w najniebezpieczniejszych kryjówkach na wzgórzach Antyszmejer i pod bramą Andyi. Po stoczeniu zaciętej walki zajęły nasze wojska Dargo, główne schronienie Szamila i baguetem utorały sobie drogę w gęstych lasach Iczkeru, rozprószając liczne rotę nieprzyjaciela, który wszelkiemi siłami chciał oddziałowi utrudnić dalsze postępy. Śród ciągłej walki, rozlicznych

zatrudnień i znojów miałeś nieustannie jako ojciec i troskliwy przełożony staranie o dobro i potrzeby żołnierzy, równie jak i o wszelkie, jakie tylko było można pielęgnowanie ranionych, którzy dla czynów sławy swoją krew przelali. Wpan pojąłeś i wypełniłeś przez to zupełnie najgorętsze życzenia Mego serca. Uznając ze słusnością tak dawniejsze jako i terazniejsze odznaczające się Wpana zasługi, wynoszę Go wraz z Jego potomstwem w linii zstępnej na godność książęcą. Niech to będzie świadectwem szczerzej Mojej wdzięczności za Jego godną naśladowania, tronowi i ojczyźnie wyświadczoną przysługę. Pozostaje oraz nazawsze dla Wpana niezachwianie życzliwym.

(Podp.) Mikołaj.“

Turcyja.

Z Konstantynopola dnia 13. sierpnia: Wydany dnia 7. b. m. wieczór sułtańskim hattiszeryfem został Riza Basza złożony z swoich godności, to jest jako seraskier otomańskiej armii i wielki marszałek w seraju, a w miejsce jego mianowano dotychczasowego prezydenta rady stanu, Sulejmana Baszę seraskierem, godność zaś nadwornego marszałka pozostała nieobsadzoną. Rifaat Basza, dotychczasowy członek rady stanu, otrzymał prezydentwo téjże rady. — Dnia trzeciego po złożeniu z urzędu wezwano Rize Baszę stosownie do zwyczajów, aby się udał do Wysockiej Porty, gdzie tenże przybył dnia 11. i wielkiemu wezyrowi krótką wizytę oddał.

W ciągu dnia wczorajszego ogłoszono następujące nowe odmiany w najwyższych urzędach państwa: wielki admirał Hahil Basza zostaje złożony z swój posady, a w miejsce jego mianuje się dotychczasowego muszyra z Tofany, Mehmeda Alego Baszę, którego następcą będzie dotychczasowy nadzorca wojennych materiałów, Fethi Ahmet Basza. Ten ostatni łączy dawnie swoje urzędowanie z tém, które teraz mu poruczono.

NOWINY.

Darmo byłoby teraz biegać po ulicach naszej stolicy; żadnej nie zdybie nowinki odznaczającej się od codziennych miejskich pogadanek, — a przecież wszystkie ulice pełne są nowości najnowszej tego lata, nowości ciekawszej i pożądalszej od najważniejszych zdarzeń miejscowych i zagranicznych. Nowością tą, którą z radością jeden drugiemu podaje, którą jeden drugiemu wieszkuje z takim zapałem, jakby się

powszechnie jakie zdarzyło szczęście, albo wspólne odbywały imieniny, tą nowością jest pogoda, która dziesiąty już dzień trwa u nas. Jestto w rzeczy samej powszechna pociecha, jakiej warto powinszować prowincyi naszej, w której zdawało się, że już wszystkie nadzieje zbiorów zniweczone. I nietylko w stolicy nadszły nastaly ciepłe i pogodne dnie, nagradzające nam przebyta niepogodę: także same miłe wiadomości zewsząd nas dochodzą. A co więcej, jeżeli nie wszystkie zbiory, to przecie wedle doniesień, jakie mamy, niemała ich część uratowaną być może, zwłaszcza że dobroczynny o tej porze wiatr, także z swęj strony pomoc niesie. Dodajmy do tego, co niemniej ważną jest rzeczą, że pogoda ta sprzyja jeszcze najważniejszej części gospodarstwa, to jest obrabianiu roli i zasiewom. Czyliż tedy nie warto winszować sobie tego wesołego słońca, które i przeszłość poniekąd ratuje i przyszłość w nowę ubiera nadzieje. Życzyć tylko wypada, aby to słońce tak na nas w tym roku zagniewane, nie odwracało już nigdy na tak długo miłego oblicza swojego. — Aby skończyć tę nowinę o słońcu, powiedzmy jeszcze, że uczucie, jakiego teraz doznajemy, podobne jest zupełnie do uczucia rozbitków: ledwie ustała burza, fale się uciszyły, pogodne niebo z za chmur wyjrzało; a już zbiegają się roje marzeń, nadziei, planów na przyszłość; już słońcem ogrzany rozbitek zapomina pomału o niebezpieczeństwie i ciężkich stratach.

WIADOMOŚCI HANDLOWE I PRZEMYSŁOWE.

(Z korespondencji prywatnej).

Ze Stryja, dnia 31. sierpnia. Słota przez trzy tygodnie trwająca, niemało w zbiorach wyrządziła szkody. Wszelkie zboże, osobliwie też pszenice i jęczmiona przestały się na pniu, przeto dużo się obsypało i pasza zczerniała. Co zaś było w kopach, musiano po tak dotkliwej ślocie przewiązywać, a tym sposobem wielka ilość ziarna i to samego czelnego z kłosa mi się obtarła i obleciała, tak, że te miejsca gdzie się kopy przerabiała, tak były zsypane ziarnem, jak gdyby kto garścią sypał. Chociaż na dobry wydatek się zanosiło, łatwo pojąć iż takie obsypanie się nie małą różnicę robi. — O wymłotach i zasiewach ozimych nie można jeszcze nic powiedzieć, bo tak jedno jak drugie teraz dopiero się rozpoczyna. — Z powodu słot, zboże poszło u nas znacznie w górę: na targu w Stryju dnia 28. b. m. płacono za korzec pszenicy 13 do 14 zr., żyta 10 zr.,

jęczmienia 7 zr. 30 kr. owsa 5 zr. ziemniaków nowych 2 zr. w. w.

Na wniebowzięcie Najś. Panny (obrz. greck.) dnia 27. b. m. bywa w Stryju jarmark na woły, dość znaczny, bo parę tysięcy wołów liczący. W tym roku z powodu zarazy na bydło, nie mieliśmy tego jarmarku.

Z Otomuńca. Targ na woły d. 27. sierpnia.

Z drogi przed targiem, ze stada liczącego 135 wołów, sprzedał Bergmann z Brzeżan 132 sztuk dla Pragi, parę w wadze 9 1/2 cetnarów, po 350 zr. w. w. z 3 radaszu.

Przyjeżdżili na targ: 1) Szmul Leib Allerhand, z Maryjampola, 124 wołów; 2) Chaim Weissberg, z Martynowa, 102; 3) Abr. Klaußenstock, z Drohobycza, 120; 4) Jan Stegmayer, z Żydaczowa, 122; 5) Ant. Bogdanowicz, z Orellec, 67; 6) J. Kriss, z Żydaczowa, 50; 7) Marek Kriss, z Kozowej, 149; 8) Gedaly Druker, z Wysocka, 199; 9) Marek Kriss, z Wiszniowczyka, 140; 10) P. Żebrowskiego, z Żurawna, wołów 289; 11) S. Szwarccköhl, z Dzuryna, 72. — Małemi partyjami 291. — Ogółem 1725.

Kupili:	sztuk	Cena jednój pary w w. w.		radasz	Z tych para ważyć mogła cetnar.
		zr.	kr.		
Stado Nr. 1. nie rozkupiono					3
Stado Nr. 2. ditto					
Stado Nr. 3. po części rozkupiono.					
Stado Nr. 4. ditto					
Stado Nr. 5. nie rozkupiono					0 1/2
Stado Nr. 6. do Berna	41	360	—	—	9 1/2
(Stado Nr. 7. do Pragi	58	360	—	1 1/2	9 3/4
(ditto do Berna	79	360	—	5	9 3/4
Stado Nr. 8. po części rozkupiono.					
Stado Nr. 9. ditto					
Stado Nr. 10. do Pragi	268	395	—	6	10 1/4
Stado Nro. 11. małemi partyjami rozkupiono.					
Małe partyje rozkupiono.					

Przy terażniejszych stosunkach, i przy ciągle zamkniętej granicy od Besarabii i Multan, liczbę wołów na nasz dzisiejszy targ przypędzoną, możemy nazwać wcale znaczną, było ich bowiem 1725. Jakość odznaczała się dosyć, atcoli ceny były tak wysokie, iż dopiero ku południowi rozkupywać zaczęto, i to po cenach cokolwiek spuszczonych. Jednakże nie

wszystko znalazło kupca, gdyż Wiedeń ma ciągle jeszcze woli z Węgier, a do tego i konsumpcja w tej stolicy o tej porze najmniej ludnej, znacznie się zmniejszyła.

Na przyszły tydzień spodziewamy się równiejsze ilości wołów.

Z Londynu dnia 22. sierpnia. W wielu okolicach Anglii pojawiła się choroba ziemniaków, i tak między innymi na wyspie Wight, przeczco została zniszczoną największa część tego do pożywienia nieodzownie potrzebnego produktu. Chorobę tę przypisują ciągłym ulewom. Plon ziemniaków będzie w tym roku w ogóle daleko mniejszy niż zwykle, i gatunek ich jest również bardzo pośledni.

(*Preuss. Handl. Zeitung.*)

Otworzenie kolei rządowej z Ołomuńca do Pragi.

(*Wiener Zeitung* Nro. 234 i 236.)

Dnia 20. sierpnia r. b. otworzoną została uroczystie, własnieco ukończona 34milowa kolej rządowa z Ołomuńca do Pragi. W zastępstwie JKRMości Najjaśniejszego Cesarza, odbył pierwszą przejazdkę tą koleją JKRMość najdostojniejszy Arcyksiążę Franciszek Karol, wraz z JKRMością Arcyksięciem Józefem Palatynem Węgierskim i JKRMością Arcyksięciem Szczepanem, Naczelnikiem Królestwa Czeskiego. Także JExc. baron Kūbeck, Prezydent kamery nadwornej, wyżsi urzędnicy tej kamery i innych władz, tudzież P.T. goście przez wysoką kamerę nadworną zaproszeni, należeli do tej przejazdki, ogółem w 23 powozach, przez dwa lokomotywy ciągnionych. Dnia 20. sierpnia z rana o godzinie 6tej i 10 minutach ruszono z Ołomuńca, i po 3½ godzinie z rana zatrzymano się na granicy morawsko-czeskiej w Landskron, w którymto miejscu Stany Królestwa Czeskiego, mając na swém czele Księcia Arcybiskupa praskiego, powitały JKRMość Arcyksięcia Franciszka Karola. W całej dalszej drodze przez kraj czeski ponawiały się na każdej stacyi kolejowej odgłosy muzyki, bramy tryumfalne i okrzyki radości licznie zgromadzonych widzów. Tunel pod Trybicy 268 sążni długi, był płomykami gazowemi i lampami oświetlony. Po tamtej stronie Trybawy przebyto drugi tunel pod Chocem 431 sążni długi, także oświetlony. W dworcu

w Chocem, przyłączył się do tej jazdy JExc. hrabia Kolowrat, minister Stanu i konferyencji. Około godziny 12tej południowej zatrzymano się na stacyi w Pardubic, gdzie było przygotowane śniadanie *à la fourchette*, po którym około godziny 1wszej ruszono dalej, i przed trzema kwadransami na 5tą wjechano do Pragi. Tutaj po przywitaniu Ich Król. Mości przez magistrat miasta, udali się najdostojniejsi Arcyksiążęta do pałacu zamkowego. O godzinie 6tej wieczornej dany był obiad przez miasto Pragę; po którym J. K. Mość Arcyksiążę Franciszek Karol wraz z JKRMością Arcyksięciem Szczepanem, zaszczylicili obecnością swoją *Reunion*, dany tego wieczora na wyspie *Zofii* przez kilku przyjaciół języka czeskiego i literatury, w czasie której zabawy JKRMość Arcyksiążę Szczepan, raczył z kilkoma obecnymi po czesku rozmawiać.

Dzień 21wszy i 22gi sierpnia obchodzono w Pradze rozmaitemi uroczystościami, między którymi było dnia 21go położenie kamienia węgielnego na dworzec kolejowy w tej stolicy, i poświęcenie kolei przez księcia Arcybiskupa Czeskiego; 22go zaś położenie kamienia węgielnego na pomnik, który Stany Królestwa Czeskiego mają wznieść ś. p. Cesarzowi Franciszkowi I.

Dnia 23go odbyła się przejazdka z powrotem do Wiednia. O godzinie 6tej rano ruszono z Pragi, a o godzinie 9½ wieczór powrócono do Wiednia. *)

Od 1go września r. b. rozpocznie się regularny codzienny przewóz osób na tej kolei, a od 1go października przewóz innych ciężarów.

*) Gdy z Pragi do Ołomuńca jest 34, a z Ołomuńca do Wiednia 28 milkolei, przeto całą tę długość 62 mil odbyto w 15 i pół godzinach.
Red.

Sprostowanie.

W przeszłej Gazecie Nr. 102, w *spisie darów* t. d. na str. 652, zamiast: *Marynowski* dał 60 kr., czytają: *Marynowski* dał 30 kr. — Zaś pod napisem „*Stany Zjedn. Ameryki Północnej*“ na str. 653, w wierszu drugim od góry, zamiast: *pięciu do dziesięciu dolarów*, czytają: *pięciu do dziesięciu milionów dolarów*.

Teatr polski.

Jutro: *Plęć sióstr a jedna*, komedyja w 1 akcie, — *Maż ztapany*, kom. w 1 akcie, — *Antoś* i *Antosia*, komedyjo-opera w 1 akcie.